

L. A. BILL No. VII OF 2023.

A BILL

TO AUTHORISE PAYMENT AND APPROPRIATION OF CERTAIN
FURTHER SUMS FROM AND OUT OF THE CONSOLIDATED
FUND OF THE STATE FOR THE SERVICES AND PURPOSES OF
THE YEAR ENDING ON THE THIRTY-FIRST DAY OF MARCH 2023.

सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७.

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपणाच्या वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून
आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजूरी देण्यासाठी विधेयक.

(विधानसभेने दिनांक ३ मार्च, २०२३ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.)

ज्याअर्थी, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०४ तसेच अनुच्छेद २०५ अन्वये, दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपणाच्या
वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी रकमांचे विनियोजन करण्यासाठी विनियोजन अधिनियम
संमत करण्याकरिता; आणि उक्त रकमांच्या प्रदानास अधिकृत मंजूरी देण्याच्या प्रयोजनाकरिता तरतूद करणे आवश्यक आहे ;
त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या चौऱ्याहत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र (पुरवणी) विनियोजन अधिनियम, २०२३ असे म्हणावे.

संक्षिप्त नाव.

(१)

सन २०२२-२०२३ या वित्तीय वर्षासाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून २. राज्याच्या एकत्रित निधीतून, दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपणाऱ्या वर्षात, या सोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सेवा व प्रयोजने यांच्या बाबतीतील कित्येक खर्च भागविण्यासाठी रकमा देतेवेळी यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील इतक्या म्हणजे सहा हजार तीनशे त्र्यांशे कोटी, सत्त्याणव लाख, पंचवीस हजार रुपये एवढी एकूण बेरीज होणाऱ्या रकमा देता येतील व त्यांचा विनियोग करता येईल.

६३,८३,९७,२५,०००
काढणे.

५

विनियोजन. ३. या अधिनियमाद्वारे, राज्याच्या एकत्रित निधीतून ज्या रकमा देण्यासाठी व त्यांचा विनियोग करण्यासाठी अधिकृत मंजूरी देण्यात आलेली आहे, त्या रकमांचा विनियोग, दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या संबंधात अनुसूचीत दर्शविलेल्या सेवा व प्रयोजने यांकरिता करण्यात येईल.

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
			रुपये	रुपये	रुपये
		ए-महसुली लेखावरील खर्च			
		गृह विभाग			
बी-१	पोलीस प्रशासन	२०१४, न्यायदान	११,०००	...	११,०००
		२०५५, पोलीस			
		२०७०, इतर प्रशासनिक सेवा			
बी-२	राज्य उत्पादन शुल्क	२०३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१,४८,०८,०००	...	१,४८,०८,०००
बी-३	वाहतूक प्रशासन	२०४१, वाहनावरील कर			
		३०५५, मार्ग परिवहन	२,६७,७३,३२,०००	...	२,६७,७३,३२,०००
		३०५६, अंतर्देशीय जल परिवहन			
बी-५	तुरंग	२०५६, तुरंग	१,०००	...	१,०००
बी-७	आर्थिक सेवा	३००१, भारतीय रेल्वे-धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	२,०००	...	२,०००
		३०५१, बंदरे व दीपगृहे			
		एकूण-गृह विभाग	२,६९,२१,५४,०००	...	२,६९,२१,५४,०००
		महसूल व वन विभाग			
सी-१	महसूल आणि जिल्हा प्रशासन	२०२९, जमीन महसूल	१,०००	...	१,०००
		२०४५, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क			
		२०५३, जिल्हा प्रशासन			
		२०७०, इतर प्रशासनिक सेवा			

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा		एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
			रुपये	रुपये		
			(४)			
			रुपये	रुपये		रुपये
सी-२	मुद्रांक व नोंदणी	मुद्रांक व नोंदणी	२,०००	२,०००
सी-७	वने	वनीकरण व क्यजीवन कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण डोंगराळ क्षेत्रे	३,०००	३,०००
			एकूण-महसूल व वन विभाग		...	६,०००
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग						
डी-३	कृषि सेवा	पीक संवर्धन मृद व जलसंधारण वनीकरण व क्यजीवन कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	२,०००	२,०००
डी-४	पशुसंवर्धन	पशुसंवर्धन	७,०००	७,०००
डी-६	मत्स्यव्यवसाय	मत्स्यव्यवसाय	१२,२७,५८,०००	१२,२७,५८,०००
			एकूण-कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग		...	१२,२७,६७,०००
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग						
ई-२	सर्वसाधारण शिक्षण	सर्वसाधारण शिक्षण	३,०००	३,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)		एकूण रुपये
			एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	रुपये	
एकूण-शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग					
एफ-२	नगरविकास आणि इतर प्रगत सेवा	२०५३, २०७०, २२१७, ३०५४,	जिल्हा प्रशासन इतर प्रशासनिक सेवा नगरविकास मार्ग व पूल	३,००० ६,००० ६,००० ६,०००	३,००० ६,००० ६,००० ६,०००
नगरविकास विभाग					
वित्त विभाग					
जी-१	विक्रीकर प्रशासन	२०२०, २०४०, ३४७५,	उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	९,६९,३९,००० ९,६९,३९,००० ९,६९,३९,०००	९,६९,३९,००० ९,६९,३९,००० ९,६९,३९,०००
जी-५	कोषागार व लेखा प्रशासन	२०५४,	कोषागार व लेखा प्रशासन	१०,९४,४९,०००	१०,९४,४९,०००
जी-६	निवृत्तिवैतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	२०७१,	निवृत्तिवैतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	९,००,००,०००	९,००,००,०००
एकूण-वित्त विभाग				२०,६३,८०,०००	२०,६३,८०,०००
एकूण-नगरविकास विभाग				६,०००	६,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा		एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
			(१)	(२)		
			रुपये	रुपये	रुपये	रुपये
सार्वजनिक बांधकाम विभाग						
एच-३	गृहनिर्माण	गृहनिर्माण	९७,३९,४०,०००	९७,३९,४०,०००
एच-५	मार्ग व पूल	मार्ग व पूल	६,४२,४७,००,०००	६,४२,४७,००,०००
एच-६	सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती	सार्वजनिक बांधकामे सर्वसाधारण शिक्षण तंत्र शिक्षण कला व संस्कृती वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य नगरविकास कामगार, सेवायोजन व कौशल्य विकास पशुसंवर्धन मत्स्यव्यवसाय	८,०००	८,०००
			७,३९,८६,४८,०००	७,३९,८६,४८,०००
			एकूण-सार्वजनिक बांधकाम विभाग			
जलसंपदा विभाग						
आय-३	पाटबंधारे, वीज आणि इतर आर्थिक सेवा	मृद व जलसंधारण मोठे व मध्यम पाटबंधारे लहान पाटबंधारे लाभक्षेत्र विकास पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण वीज अवकाश संशोधन	४,०००	४,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	रुपये	रुपये	रुपये
			(४)		
		एकूण-उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	७,६८,२९,६२,०००	...	७,६८,२९,६२,०००
ग्रामविकास विभाग					
एल-३	ग्रामविकास कार्यक्रम	सार्वजनिक बांधकामे सामाजिक सुरक्षा व कल्याण कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम ग्रामीण रोजगार इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मार्ग व पूल	२०५९, २२३५, २४१५, २५०१, २५०५, २५१५, २८१०, ३०५४,	१,००० ...	१,००० ...
एल-५	स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	३६०४,	२२,१४,७२,८०,०००	२२,१४,७२,८०,०००
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग					
एन-३	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण	जिल्हा प्रशासन सर्वसाधारण शिक्षण कला व संस्कृती वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य कुटुंबकल्याण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	२०५३, २२०२, २२०५, २२१०, २२११, २२१५,	१,००० ...	१,००० ...
एकूण-ग्रामविकास विभाग			२२,१४,७२,८१,०००	...	२२,१४,७२,८१,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा		एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
			(१)	(२)		
आर-१	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	व्याज प्रदाने वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य कुटुंबकल्याण सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	२०४९, २२१०, २२११, २२३५,	४,००० ...	४,००० ...	४,०००
एकूण-सार्वजनिक आरोग्य विभाग						
एस-३	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये विभाग	२२५१, २४०६,	१,००० ...	१,००० ...	१,०००
एकूण-वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये विभाग						
टी-५	जनजाति क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील महसुली खर्च	आदिवासी विकास विभाग	२०५९, २२०२, २२०४, २२१०, २२११, २२१५, २२१७, २२२५,	८,००० ...	८,००० ...	८,०००

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	एकत्रित निधीवर भारित मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा		एकूण
			विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा	केलेल्या रकमांपेक्षा	
			अधिक नसतील अशा रकमा - (४)		
			रुपये	रुपये	रुपये
	२४३५,	इतर कृषिविषयक कार्यक्रम			
	२८५१,	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग			
	२८५२,	उद्योग			
	३४५१,	सचिवालयीन-आर्थिक सेवा			
	३४५६,	नागरी पुरवठा			
			१३,३४,९६,३६,०००	...	१३,३४,९६,३६,०००
			एकूण-सहकार, पणन व वस्तोद्योग विभाग		
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग					
डब्ल्यू-३	तंत्र शिक्षण	२२०३,	१,०००	...	१,०००
डब्ल्यू-४	कला व संस्कृती	२२०५,	१०,२३,४९,०००	...	१०,२३,४९,०००
			१०,२३,५०,०००	...	१०,२३,५०,०००
			एकूण-उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग		
महिला व बाल विकास विभाग					
एक्स-१	सामाजिक सुरक्षा व पोषण आहार	२२३५,	४,०००	...	४,०००
		२२३६,			
			४,०००	...	४,०००
			एकूण-महिला व बाल विकास विभाग		
			४,०००	...	४,०००
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग					

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा		एकूण
			अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	रुपये	
वाय-२	पाणी पुरवठा व स्वच्छता	पाणी पुरवठा व स्वच्छता	१,०००	...	१,०००
		एकूण-पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग	१,०००	...	१,०००
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग					
झेडए-१	व्याज प्रदाने	व्याज प्रदाने	...	५,९८,१७,४०,०००	५,९८,१७,४०,०००
झेडए-२	सेक्रेटरीट आणि इतर सामाजिक सेवा	तंत्र शिक्षण कामगार, सेवोयोजन व कौशल्य विकास सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सचिवालयीन-सामाजिक सेवा वनीकरण व क्यजीवन	१,०००	...	१,०००
		एकूण-कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग	१,०००	५,९८,१७,४०,०००	५,९८,१७,४०,०००
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग					
झेडडी-४	पर्यटन	पर्यटन	१,०००	...	१,०००
		एकूण-पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग	१,०००	...	१,०००

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये
झेडजी-३	विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	४,०००	...	४,०००
			४,०००	...	४,०००
		एकूण-इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग			
		दिव्यांग कल्याण विभाग			
झेड आय-१	व्याज प्रदाने	व्याज प्रदाने	...	१,०००	१,०००
झेड आय-२	सचिवालयीन-सामाजिक सेवा	सचिवालयीन-सामाजिक सेवा	१५,०००	...	१५,०००
झेड आय-३	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	८६,०००	...	८६,०००
		एकूण-दिव्यांग कल्याण विभाग	१,०१,०००	१,०००	१,०२,०००
		एकूण-ए-महसुली लेखावरील खर्च	५३,७०,२३,३७,०००	६,०७,१७,४५,०००	५९,७७,४०,८२,०००
		बी-भांडवली लेखावरील खर्च			
		गृह विभाग			
बी-१०	आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च	पोलिसांवरील भांडवली खर्च इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च भारतीय रेल्वे यांवरील भांडवली खर्च - वाणिज्यिक मार्ग मार्ग परिवहन यांवरील भांडवली खर्च	२,०००	...	२,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमांपेक्षा एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमांपेक्षा		एकूण
			अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	रुपये	
			रुपये	रुपये	रुपये
			२,०००	...	२,०००
एकूण-गृह विभाग					
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग					
डी-९	मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च	४४०५,	१,०००	...	१,०००
		६४०५,			
एकूण-कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग					
नगरविकास विभाग					
एफ-७	नगर विकासासाठी कर्जे	६२१७,	१,०००	...	१,०००
एकूण-नगरविकास विभाग					
वित्त विभाग					
जी-८	मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च	४०७०,	७५,००,००,०००	...	७५,००,००,०००
		५४७५,			
एकूण-वित्त विभाग					
			७५,००,००,०००	...	७५,००,००,०००

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०४ तसेच अनुच्छेद २०५ यानुसार, २०२२-२३ या वर्षाच्या संबंधात विवक्षित सेवा व प्रयोजने यांवरील पूरक खर्च भागविण्यासाठी आवश्यक असलेल्या रकमांचे, राज्याच्या एकत्रित निधीतून विनियोजन करण्याकरिता तरतूद करण्यासाठी हे विधेयक मांडण्यात येत आहे.

रकमा खाली दर्शविण्यात आल्या आहेत :—

		रुपये
(ए) महसुली खर्च	. .	५९,७७,४०,८२,०००
(बी) भांडवली खर्च	. .	४,०६,५६,४३,०००
एकूण . .		६३,८३,९७,२५,०००

मुंबई,
दिनांक ३ मार्च २०२३.

देवेंद्र फडणवीस,
उप मुख्यमंत्री.

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ अन्वये राज्यपालांची शिफारस

(महाराष्ट्र शासन, विधि व न्याय विभाग, आदेशाची प्रत)

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ याच्या खंड (१) अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून, ते महाराष्ट्र (पुरवणी) विनियोजन विधेयक, २०२३ पुरःस्थापनार्थ घेण्याबाबत महाराष्ट्र विधानसभेस शिफारस करित आहेत.

[सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७.]

[दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजूरी देण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. देवेंद्र फडणवीस,
उप मुख्यमंत्री.]

[विधानसभेने दिनांक ३ मार्च, २०२३ रोजी
संमत केल्याप्रमाणे.]

राजेन्द्र भागवत,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.